

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
Кафедра західних і східних мов та методики їх навчання

Юмрукуз А. А., Ердогду С.

Методичні рекомендації до практичних занять
з дисципліни «Історія турецької мови» для студентів 3-го року
навчання спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література
(турецька))

Одеса, 2021

Рекомендовано Вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського» (протокол № від 2021 р.)

А. А. Юмрукуз, С. Ердогду

Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Історія турецької мови» для студентів 3-го року навчання спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (турецька)). Одеса, Магістр. 2021. 24 с.

Рецензенти: кандидат філологічних наук, доцент Демчук А. І.

викладач турецької мови та літератури Норгалієва А. Т.

Методичні рекомендації покликані допомогти студентам 3-го року навчання у виконанні практичних завдань в межах тем, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни «Історія основної іноземної мови» спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (турецька)). Посібник має на меті поглибити знання здобувачів освіти з історії турецької мови та сприяти формуванню лінгвістичної і соціокультурної компетентностей студентів.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	4
DERS 1. Dünya dillerinin jenealojik (genetik) ve tipolojik sınıflandırılması içinde Türkçenin yeri	5
DERS 2. Türkçe ve dil devirleri	6
DERS 3. Eski Türk dili	7
DERS 4. Osmanlıca'nın gelişim evreleri. Birinci evre	9
DERS 5. Osmanlıca'nın ikinci gelişim evresi	10
DERS 6. Osmanlıca'nın üçüncü gelişim evresi	12
DERS 7. Türkçe ve dil devrimi	15
DERS 8. Ukrayna'da doğu bilimleri ve türkolojinin gelişimi	16
Proje konuları	21
Sınav soruları	22
Kaynakça	23

ПЕРЕДМОВА

Відповідно до рекомендацій Ради Європи, освітньо-професійної програми спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (турецька)) та робочої програми навчальної дисципліни «Історія основної іноземної мови» результатом вивчення згаданої дисципліни повинно стати набуття студентами знань щодо характерних рис (лінгвістичних, історичних, культурологічних) основних періодів розвитку турецької мови; фонологічних, граматичних та синтаксичних процесів, що мали місце упродовж кожного періоду історичного розвитку мови, особливостей специфічного розвитку турецької мови у порівнянні з іншими тюркськими мовами; вміння давати приклад кожному лексичному та граматичному явищу відповідного періоду розвитку мови; простежити зміни, що стосуються тієї чи іншої лінгвістичної одиниці в межах конкретного відрізка часу або усього історичного періоду розвитку турецької мови; співвідносити форму та зміст тієї чи іншої лінгвістичної одиниці з її відповідником у сучасній турецькій мові; робити узагальнення про ті чи інші процеси та їх роль в історії турецької мови на основі спостереження та порівняння лінгвістичних одиниць. Тому запропоновані методичні рекомендації спрямовані на поглиблення знань студентів з історії турецької мови, формування їхньої лінгвістичної та соціокультурної компетентностей під час опрацювання навчального матеріалу на практичних заняттях.

Методичні рекомендації містять десять розділів, що відповідають темам практичних занять за програмою навчальної дисципліни, список екзаменаційних питань та перелік джерел рекомендованої літератури.

У списку рекомендованої літератури пропонується перелік базової та додаткової літератури, яка наявна в бібліотеці університету, а також інформаційних ресурсів за фахом.

DERS 1. Dünya dillerinin jenealojik (genetik) ve tipolojik sınıflandırılması içinde Türkçenin yeri

1. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Konuşma ve yazı dillerinin özellikleri nedir?
2. Lehçenin ile ağzının arasındaki farkı nedir?
3. Türk dilinin tarihi dönemleri sorusu nedir?
4. En genel olarak Türk dilinin hangi tarihi dönemleri var?
5. Kısaca her dönemden bahsediniz.

2. Aşağıdaki parçalardan eski Türk sözcükleri onların modern anlamlarıyla karşılaştırıp yazınız.

Bilge Kağan Yazıtı'ndan...	
Orkun	: 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍𐰎 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍 : 𐰀𐰄𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍
Latin	<i>Eçim kağan birle ilgerü Yaşıl Ögüz Şantung yazıka tegi süledimiz. Kurıgarı Temir Kapıgka tegi süledimiz. Kögmen aşıa Kırkız yiringe tegi süledimiz. Biş otuz süledimiz. Üç yigirmi süngüşdimiz. İlligig ilsiretdimiz, kağanlıgıg kağansıratdımız. Tizligig sökürtimiz, başlıgıg yüküntürtimiz.</i>
Günümüz Türkçesi	Amcam kağan ile birlikte doğuda Yeşil Irmağa ve Şantung Ovası'na kadar akın düzenledik. Batıda Demir Kapı'ya kadar akın düzenledik. Kögmen'i aşarak Kırgız ülkesine kadar asker sevk ettik. Toplam yirmi beş kere sefer ettik; on üç kez savaştık. Devletliyi devletsiz; kağanlıyı kağansız bıraktık. Dizlilere diz çöktürdük, başlılara baş eğdirdik.

DERS 2. Türkçe ve dil devirleri

1. Göktürk alfabesini inceleyip aşağıdaki sözcükleri günümüzdeki (Latin) harflerle yazınız ve modern Türkçeye çeviriniz.

Bilge Kağan Yazıtı'ndan...	
Orkun	: Γ λ h Y N : H λ N H S : * ε Y N : * δ > ↓ : H λ N : ↓ * H J H D : Γ T Y H : * M Γ H : Y J > δ : Y > * Y S : Y J D : * H ε Γ : N T ε T H : Y > * Y S : H Y Γ : * M Γ H Y Γ N : Y > * Y S H : * M Γ H D S : Y > * Y S : * Y Γ λ : Γ H * Y J > S : H T N H : * M Γ H : ε ρ : * Y J Y H : H Y Γ : * X ε Y Y Γ H T N : * Y * : 1 > ↓ : * M Γ H : H I Y D : * M Γ H : H S 1 > ↓ : Y > * Y S
Latin	<i>Tengri yarlıkaduk üçün kutum ülügüm bar üçün, ölteçi bodunug tircürü igittim. Yalang bodunug tonlug kılıtm. Çıgany bodunug bay kılıtm. Az bodunug üküş kılıtm. Igar illigde ıgar kağanlıgda yig kılıtm. Tört bulungdaki bodunug kop baz kılıtm. Yagısız kılıtm. Kop manga körti.</i>

Kül Tigin Yazıtı'ndan...	
Orkun	: H Y * Y S : Γ T Y H J H N : Y X I : > * Y S : Γ T Y ε ρ : H Y > : F T N H : H Y N T N H : H Y Y : > * Y S : F T N H : T I * H Y H : T Γ ρ J H Y H N Γ N : H H T : > * Y S : F T N H : Γ H T Γ λ * : Γ δ δ H * Γ
Latin	<i>Türk Oğuz begleri budun eşiding. Üze tengri basmasar, asra yir telinmeser, Türk budun, ilingin törüngin kim artatı, udaçı erti? Türk budun ertin, ökün!</i>
Günümüz Türkçesi	Türk, Oğuz beyleri, milleti, işitin: Üstte gök basmasa, altta yer delinmese, Türk milleti, ilini töreni kim bozabilecekti? Türk milleti, vaz geç, pişman ol!

Kül Tigin Yazıtı'ndan...	
Orkun	: * ρ Γ H : > * H * J > S ↓ D : Γ I N Γ I δ : Y > * Y S : F H N H : J * : ε T I ρ Y I : Γ T Y H : Y * T H N Γ : Y > * H * ε N : Y > Y H * Y H : * ρ Γ H : > * H * J > S ↓ D : Γ I N Γ I δ : > * Y S : F T N H : Γ T Y H : H I ↓ * H J H D : Γ T Y H : * T I * δ H J > : H Y H : Γ T Y H J > : H * H N * δ H J > : > Y H : H N λ N H S : * δ > ↓ : * H N : H N λ N
Latin	<i>Türük bodunug atı küsi yok bolmazun tiyin, kangım kağanıg ögüm katunug kötürmiş Tengri il birigme Tengri türük bodun atı küsi yok bolmazun tiyin, özümün ol Tengri kağan olurtdı erinç. Tengri yarlıkadukın üçün özüm kutum bar üçün kağan olurtum.</i>

DERS 3. Eski türk dili

1. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

6. Eski Türkçe hangi yüzyıllara aittir?
7. Eski Türkçe döneminin temel özelliklerini tanımlayabilir misiniz?
8. Eski Türkçe'nin özellikleri nedir?
9. Eski Türkçe dönemi içinde hangi Türkçe'nin çeşitleri var?
10. Kısaca her çeşitten bahsediniz.

2. Aşağıdaki Göktürk alfabesini inceleyip aşağıdaki sözcükleri günümüzdeki (Latin) harflerle yazınız ve modern Türkçeye çeviriniz.

Gök-Türkçe Alfabe (38 damga)					
	kalın		ince		
	𐰇	B	𐰇		A/E
	𐰈	D	𐰈		I/i
	𐰉	G	𐰉		Ç
IK	𐰊		𐰊	iç	M
	𐰋	K	𐰋		P
U/OK	𐰌		𐰌	Ö/ÜK	Ş
	𐰍	L	𐰍		Z
	𐰎	N	𐰎		LT
	𐰏	R	𐰏		NÇ
	𐰐	S	𐰐		NT
	𐰑	T	𐰑		NG
O/U	𐰒		𐰒	Ö/Ü	NY
	𐰓	Y	𐰓		

Bilge Kağan Yazıtı'ndan...	
Orkun	<p>: 𐰉𐰺𐰍𐰏 : 𐰃𐰔𐰘𐰙 : 𐰏𐰅𐰎𐰊𐰙𐰏 : 𐰎𐰓𐰅𐰙𐰓 : 𐰊𐰙𐰓𐰓𐰓 : 𐰏𐰙𐰎𐰏𐰕 : 𐰓𐰅𐰎 : 𐰊𐰎𐰙𐰓𐰎𐰓𐰏𐰎 : 𐰓𐰕𐰙𐰓𐰕𐰔𐰓 : 𐰏𐰏𐰘𐰙𐰎𐰓 : 𐰓𐰅𐰎 : 𐰏𐰏𐰘𐰙𐰎𐰓 : 𐰓𐰅𐰎 : 𐰊𐰙𐰓𐰓𐰓 : 𐰏𐰎𐰕𐰓𐰏 : 𐰊𐰙𐰎𐰏𐰅𐰎𐰓 : 𐰏𐰏𐰘𐰙𐰎𐰓 : 𐰅𐰅𐰙𐰙𐰓 : 𐰏𐰏𐰘𐰙𐰎𐰓 : 𐰓𐰏𐰓𐰅𐰑𐰕𐰎 : 𐰏𐰏𐰘𐰙𐰎𐰓 : 𐰏𐰏𐰔𐰙𐰓𐰓 : 𐰅𐰅𐰙𐰎𐰓𐰎 : 𐰏𐰏𐰔𐰙𐰓𐰓𐰓𐰓 : 𐰙𐰙𐰊𐰏𐰙𐰎 : 𐰏𐰏𐰘𐰙𐰎𐰓 : 𐰏𐰏𐰘𐰙𐰎𐰓 𐰏𐰏𐰘𐰙𐰎𐰓 : 𐰙𐰙𐰊𐰙𐰓 : 𐰏𐰏𐰘𐰙𐰎𐰓</p>
Latin	<p><i>Eçim kağan birle ilgerü Yaşıl Ögüz Şantung yazıka tegi süledimiz. Kurıgarı Temir Kapıgka tegi süledimiz. Kögmen aşa Kırkız yiringe tegi süledimiz. Biş otuz süledimiz. Üç yigirmi süngüşdimiz. İlligig ilsiretdimiz, kağanlıgıg kağansıratdımız. Tizligig sökürtimiz, başlıgıg yüküntürtimiz.</i></p>

DERS 4. Osmanlıca'nın gelişim evreleri. Birinci evre

1. Aşağıdaki Göktürk alfabesini inceleyip aşağıdaki sözcükleri günümüzdeki (Latin) harflerle yazınız ve modern Türkçeye çeviriniz.

:𐰚𐰪 𐰽 𐰚:)>𐰾𐰢 𐰽 >𐰽𐰇𐰇: 𐰽 | 𐰽𐰽 𐰽𐰽: 𐰽)>𐰽 >𐰽: 𐰾𐰚𐰽𐰾
: 𐰽𐰢: 𐰾𐰽 𐰽𐰽𐰽𐰽: 𐰽𐰽𐰽𐰾: 𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽: 𐰽) >𐰽𐰾𐰢 𐰾𐰽: 𐰽) 𐰽𐰾𐰽𐰽
: 𐰚𐰪 𐰽 𐰽:)>𐰾𐰢 𐰽 >𐰽𐰇𐰇: 𐰽 | 𐰽𐰽 𐰽𐰽:)>𐰽 >𐰽: 𐰾𐰽𐰽𐰾: 𐰽𐰽𐰽𐰾
: 𐰽𐰽 𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽: 𐰽𐰽𐰽𐰾: 𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽: 𐰽𐰽𐰽𐰾: 𐰽𐰽𐰽𐰾𐰽
𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽:)𐰽𐰾: 𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽𐰽: 𐰽𐰽 >𐰽: 𐰽𐰽𐰽: 𐰽𐰽𐰽𐰽

2. Aşağıdaki videoyu seyrederek Orhun harfleri ve anlamlarını yazınız.

[https://www.youtube.com/watch?v=O_dzz_vP1Q4&ab_channel=TRTAr%
C5%9Fiv](https://www.youtube.com/watch?v=O_dzz_vP1Q4&ab_channel=TRTAr%C5%9Fiv)

1. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz. (Bebercan M. T. Türk yazı dilinin tarihî dönemleri ve orta türkçenin yeri meselesi)

1. Orta Türkçe hangi yüzyıllara aittir?
2. Orta Türkçe döneminin içinde hangi dönemleri var?
3. Harezmi Türkçesinden bahsedebilir misiniz?
4. Karahanlı Türkçesinden bahsedebilir misiniz?
5. Doğu, Batı ve Kuzey-Batı Türkçesinden bahsedebilir misiniz?

2. Aşağıdaki kaynakları okuyup şu sorulara cevap veriniz.

- <https://simitcay.com/2013/03/21/orta-turkce-yapisal-bicimleri-ses-bilgisi-kilavuzu/>
- <https://edebiyatsultani.com/karahanli-turkcesi-grameri/>

1. Orta Türkçenin Genel Özellikleri nelerdir?
2. Orta Türkçe'nin ses özellikleri nelerdir?
3. Orta Türkçe'nin çekimlemelerinden kısaca bahsediniz.
4. Orta Türkçe'nin zarf, sıfat, isim ve fiil eklerini açıklayabilir misiniz?

3. Aşağıdaki şiiri Ukraynaca'ya çeviriniz.

Dadaloğlu

KOŞMA

Çıktım yücesine seyran eyledim
Cebel önü çayır çimen görünür.
Bir firkat geldi ki coştum ağladım
Al yeşil bahçeli Kaman görünür.
Şaştım hey Allah'ım ben de pek şaştım
Devrettim Akdağ'ı Bozok'a düştüm
Yozgat'ın üstünde bir ateş seçtim

Yanar oylum oylum duman görünür.
Biter Kırşehir'in gülleri biter
Çığırsır dalında bülbüller öter
Ufacık güzeller hep yeni yeter
Güzelin kaşında keman görünür.
Gönül arzuladı Niğde'yi, Boru
Gün günden artmakta yiğidin zârı
Çifte bedestanlı koca Kayseri
Erciyaş karşısında yaman görünür.
Dadaloğlu'm da der zatından zatı
Çekin eyerleyin gökçe kır atı
Göçmek değil bizim ilin muradı
Ak yâre gitmemiz güman görünür.

DERS 6. Osmanlıca'nın üçüncü gelişim evresi

1. Aşağıdaki makaleyi okuyup sorulara cevap veriniz. (*Toprak F. Harezmi Türkçesi ve fiillerin özellikleri*)

http://journals.manas.edu.kg/mjsr/oldarchives/Vol07_Issue13_2005/420.pdf

1. Harezmi Türkçesi'nin ses özelliklerinden bahsediniz.
2. Harezmi Türkçesinin morfolojik özellikler nedir?
3. Çekim morfolojisini açıklayınız.
4. Sıfat-Fiillerin özellikleri nedir?
5. Zarf-Fiil arasındaki ilişkisini anlatınız.

2. Aşağıdaki sözcükleri güzelce inceleyip morfolojisini açıklayınız.

ating+ din ,	tüş- tüng
kol+u+ nguz	kil- dingiz ,
felek+ din bu ameler,	al- dingiz ,
okı- din ,	işit- tingiz
kılıç+1+n+ din ,	ayıt- tılar ,
ivüm+ din kopt,	ög- diler ,
yalını+ din yarattı,	tüşür- diler
yavuz yold ın	aldur- gay men
sakın- ding ,	bol- gay sen,
tap- ting ,	tut- gay sen,
öp- tüng	agah bol- gu
kıl- gay sen,	inanma- galing ,
sakın- gay sen	bar- aling ,
yıgıl- gay miz,	bil- eling ,
sakın- gay biz,	
ki-çür- gü -m,	

yi-gü,	ıd-alım yit-gü
--------	-------------------

3. Aşağıdaki şiirleri Ykraynaca'ya çeviriniz.

Yunus Emre

İlâhi

Aşkın aldı benden beni
Bana seni gerek seni
Ben yanarım dün ü günü
Bana seni gerek seni.
Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni.
Aşkın aşıklar oldurur
Aşk denizine daldırır
Tecelli ile doldurur
Bana seni gerek seni.

Yunus Emre

SANA İBRET GEREK İSE

Sana ibret gerek ise,
Gel göresin bu sinleri.
Ger taş isen eriyessin,
Bakıp görücek bunları.
Şunlar ki çoktur malları,
Gör nice oldu halleri.
Sonucu bir gömlek giymiş,

Onun da yoktur yenleri.
Hani mülke benim diyen?
Köşk ü saray beğenmeyen.
Şimdi bir evde yatarlar,
Taşlar olmuş üstünleri.
Bunlar eve girmeyeler,
Züht ü taat kılmayalar.
Bu beyliği bulmayalar,
Zira geçti devranları.
Hani o şirin sözlüler?
Hani o güneş yüzlüler?
Şöyle kayıp olmuş bunlar,
Hiç belirmez nişanları.
Bunlar bir vakt beğler idi,
Kapıcılar korlar idi.
Gel şimdi gör bilmeyesin,
Beğ hangidir, ya kulları?
Ne kapı vardır giresi,
Ne yemek vardır yiyesi.
Ne ışık vardır göresi,
Dün olmuştur gündüzleri.
Bir gün senin dahi Yunus,
Benim dediklerin kala.
Seni dahi böyle ede,
Nitekim etti bunları.

DERS 7. Türkçe ve dil devrimi

1. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Çağdaş Türkçe hangi yüzyıllara aittir?
2. Çağdaş Türkçe devrisinin sınıflandırmasının çeşitlerinden bahsediniz.
3. Çağdaş Türkçe'nin lehçelerinden bahsediniz.
4. Lehçe, şive ve ağız arasındaki farktan bahsediniz.

2. Aşağıdaki makaleyi okuyup (Ünite 2) Türkçe lehçelerinin gruplandırmasını açıklayınız.

<http://trkdlvdbyt.blogspot.com/2013/08/cagdas-turk-yazi-dilleri-i.html>

3. Herhangi bir lehçe seçip onun ses, gramer ve sözcük özelliklerini anlatınız.

DERS 8. Ukrayna'da doğu bilimleri ve türkolojinin gelişimi

1. Aşağıdaki şairler hakkında kısaca anlatınız ve seçtiğiniz herhangi şiirlerinin kendi yaptığınız tercümesini sununuz.

- Aprın Çor Tigin
- Can Yücel
- Zâtî

В тебе скрыто всё

Ты настолько же тяжёл, как и пол, по которому ходишь

Ты настолько же лёгок, как и крылья, которые расправляешь

Ты жив так же, как сердце, которое в тебе бьётся

Ты молод настолько, насколько далеко видят твои глаза

Ты так же хорош, как и то, что ты любишь

Ты так же плох, как и то, что ты ненавидишь

Какого бы цвета ни были твои брови

Твой цвет такой, каким его видят окружающие

Не подсчитывай жизненной выгоды

Ты близок к концу так же, как и жив

Сколько бы уже ни было тобой прожито, живи

Твоя жизнь длится, пока ты любишь

Ты счастлив, пока ты можешь смеяться

Не огорчайся, знай, что ты будешь смеяться так же, как и плачешь

Смотри, не думай, что всё закончилось

Ты будешь любимым настолько, насколько сам любишь

Ценность, которую природа придаёт тебе – в рассвете

И ты настолько человек, насколько тебя ценят окружающие

Если однажды ты будешь врать

Брось это, ты человек настолько, насколько окружающие в тебе уверены

*Для любимого чувство тоски в лунном свете
И ты так же близок к любимому человеку, как и твоя тоска
Не забывай, ты настолько мокрый, насколько тебя намочит дождь
Ты настолько горяч, насколько тебя согреет солнце
Ты будешь настолько одиноким, насколько сам будешь это чувствовать
И насколько же сильным, насколько сам почувствуешь
Ты так красив, как сам думаешь
Вот это – жизнь!
Это – жизнь, и ты жив пока это помнишь
Только ты это забудешь, ты будешь зябнуть с каждым вздохом
Тот, кто напротив тебя, забудет тебя так же быстро, как и ты его
Цветок настолько красив, насколько его поливают
Насколько птицы умеют петь, настолько они и любимы
Малыш настолько маленький, насколько он плаксив
И ты знаешь всё настолько, насколько ты это выучил. Это тоже выучи –
Ты любим настолько, насколько сам любишь*

Все в тебе сокрыто

Ты (насколько) тяжела, насколько земля тебя носит (как гравитация)
Ты (насколько) легка, насколько хлопают крылья
Ты жива, насколько бьется твое сердце
Ты молода, насколько вдаль видят твои глаза
Ты хороша, насколько любишь.
Ты плоха, насколько ненавидишь,
Какого бы ни были цвета глаза и брови
Цвет таков, каким его видит тот, кто напротив тебя (рядом с тобой)
Не считай достоянием, что прожила
Насколько прожила жизнь, насколько близка к ее концу ты.

Сколько бы ты ни прожила
Жизнь - она насколько любишь.
Ты счастлива, насколько можешь смеяться.
Не огорчайся, знай, насколько плачешь, настолько красива
Никогда не думай что все кончено,
Ты будешь любима, насколько любишь.
То, что дарит тебе природа - в восходе солнца,
И ты настолько человек, насколько ценишь того, кто рядом с тобой.
Если однажды солжешь,
Пускай, ты человек, насколько тебе доверяет тот, кто рядом с тобой.
Тоска, которую испытывают по возлюбленной - она в лунном свете.
И ты настолько близка к любимому, насколько тоскуешь по нему.
Не забывай, ты мокрая, насколько льет дождь
Твое солнце горячее, насколько греет тебя.
Ты одинока, насколько чувствуешь себя одинокой,
И сильна, насколько чувствуешь себя сильной.
Красива, насколько чувствуешь себя красивой.
Это и есть жизнь!
Это и есть жить!
Ты будешь жить, покуда будешь помнить это.
Ты будешь замерзать с каждым дыханием, насколько забудешь это.
И будешь также скоро забыта, насколько забудешь того, кто рядом с тобой
Цветок красив, пока его поливают.
Птицы милы, покуда могут петь,
Младенец - насколько может плакать младенец
И ты знаешь, насколько познаешь и это познай
Ты любима, насколько любишь.

Can Yücel – Sevdığın Kadar Sevilirsin

Yerin seni çektiği kadar ağırsın
Kanatların çırpındığı kadar hafif...
Kalbinin attığı kadar canlısın
Gözlerinin uzağı gördüğü kadar genç...

Sevdiklerin kadar iyisin
Nefret ettiklerin kadar kötü..
Ne renk olursa olsun kaşın gözün
Karşındakinin gördüğüdür rengin..

Yaşadıklarını kar sayma:
Yaşadığın kadar yakınsın sonuna
Ne kadar yaşarsan yaşa,
Sevdiğin kadardır ömrün..

Gülebildiğin kadar mutlusun
Üzülme bil ki ağladığın kadar güleceksin
Sakın bitti sanma her şeyi,
Sevdiğin kadar sevilleceksin.

Güneşin doğuşundadır doğanın sana verdiği değer
Ve karşıdakine değer verdiğin kadar insansın
Bir gün yalan söyleyeceksen eğer
Bırak karşıdaki sana güvendiği kadar inansın.
Ay ışığındadır sevgiliye duyulan hasret
Ve sevgiline hasret kaldığın kadar ona yakınsın

Unutma yagmurun yağdığı kadar ıslaksın
Güneşin seni ısıttığı kadar sıcak.
Kendini yalnız hissettiğin kadar yalnızsın

Ve güçlü hissettiğin kadar güçlü.
Kendini güzel hissettiğin kadar güzelsin..

İşte budur hayat!
işte budur yaşamak
Bunu hatırladığın kadar yaşarsın
Bunu unuttuğunda aldığın her nefes kadar üşürsün
Ve karşıdakini unuttuğun kadar çabuk unutulursun
Çiçek sulandığı kadar güzeldir
Kuşlar ötebildiği kadar sevimli
Bebek ağladığı kadar bebektir
Ve herşeyi öğrendiğin kadar bilirsin bunu da öğren,
Sevdiğin
Kadar
Sevilirsin...

PROJE KONULARI

1. Göktürk Türkçesi
2. Orta Türkçe dili
3. Yeni Türkçe dili
4. Ukrayna da doğu bilimleri
5. XX yüyündeki dil reformu
6. Arap ve Fars kökenli sözcükler çağdaş Türkçede
7. Türkçe'ye olan diğer dillerinin etkisi

SINAV SORULARI

1. Dünya dillerinin jenealogik (genetik) ve tipolojik sınıflandırılması içinde Türkçenin yeri
2. Ses bilgisi ve diğer bilim dalları
3. Türklerin aslı ve kökeni
4. Eski Türk dili
5. Orhun ve Yenisey yazıtları
6. Osmanlı alfabesi
7. Osmanlıcanın gelişim evreleri
8. Osmanlıcanın gelişimin birinci evresi
9. Osmanlıcanın ikinci gelişim evresi
10. Osmanlıcanın üçüncü gelişim evresi
11. Türkçe ve Dil Devrimi
12. Türkçede yabancı kökenli sözcükler
13. Ukrayna'da doğu bilimlerinin ve Türkolojinin gelişimi

КАУНАКÇA

1. Бартольд В. В. Работы по истории и филологии тюркских и монгольских народов. Москва : Восточная литература, 2002. 757 с.
2. Баскаков Н. А. Введение в изучение тюркских языков. Москва: Высшая школа, 1969. 383 с.
3. Баскаков Н. А. Историко-типологическая фонология тюркских. Москва : Наука, 1988. 207 с.
4. Баскаков Н. А. Очерки истории функционального развития тюркских языков и их классификация. – Ашхабад : Ылым, 1988. – 140 с.
5. Иванов С. Н. Арабизмы в турецком языке. Учебное пособие. Ленинград :Изд-во МГУ, 1973. 61 с.
6. Кононов А. Н. Грамматика языка тюркских рунических памятников VII–IX вв. Ленинград : Наука. Ленинградское отделение, 1980. 255 с.
7. Кононов А. Н. История изучения тюркских языков в России. Дооктябрьский период. Ленинград : Наука. Ленинградское отделение, 1982. 260 с.
8. Кононов А. Н. Очерк истории изучения турецкого языка. Ленинград : Наука. Ленинградское отделение, 1976. 119 с.
9. Наджип Э. Н. Исследования по истории тюркских языков XI–XIV вв. Москва : Наука, 1989. 284 с.
10. Серебренников Б. А., Гаджиева Н. З. Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Москва : Наука, 1986. 302 с.
11. Сорокін С. В., Ксьондзик Н. М. Історія турецької мови: курс лекцій. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2016. 235 с. 7. Халимоненко Г. І. Історія турецької літератури / *Türk Edebiyatı Tarihi*: підручник / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2000. 370 с.
12. Черніков І. Ф. Туреччина й українсько-турецькі відносини в науково-педагогічній діяльності А. П. Ковалівського. *Східний світ*. 1995–1996. № 2–1. С. 131–137.

13. Baydar M. Atatürk ve Devrimlerimiz. İstanbul : İş Bankası Kültür Yayınları, 1973. 323 s.
14. Bozkurt F. Türklerin Dili. Ankara : Kültür Bakanlığı, 2002. 744 s.
15. Caferoğlu A. Türk Dili Tarihi I–II. 4. Baskı. İstanbul – Bursa : ALFA, 2004. 246s.
16. <http://turkdili.gen.tr/tuerk-dili-tarihi.html>
17. <https://www.kulturportali.gov.tr/portal/turkcenin-tarihi-gelisimi>
18. <https://acikders.ankara.edu.tr/mod/page/view.php?id=187754>.
19. https://unilib.library.pdpu.edu.ua/list.php?IDlist=Q_3#up

Навчальне видання

Юмрукуз Анастасія Анатоліївна, Ердогду Сефахат

**Методичні рекомендації до практичних занять
з дисципліни «Історія турецької мови» для студентів 3-го року навчання
спеціальності
014 Середня освіта (Мова і література (турецька))**

Авторська редакція

Підписано до друку 30.06.21. Формат 60*90 1/16.

Печать офсетна. Папір типографський № 3.

Тираж 300 екз.

Копіювальний центр «Магістр»

м.Одеса, вул.Торгова, 3

тел. 732-18-27